

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

54. Honores Confusijmerè ciuiles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

lis est elatus. Sed viuit nunc etiam post viginti seculorum aetates eius memoria, & ea colitur veneratione, quâ Sinæ maiorem diis suis non exhibent. Nulla tanto in regno est ciuitas, sunt autem innumerabiles, in qua Confusius aulam non habeat, lege imperatoria splendide in Urbano Palatio constructam, siue academicum theatrum dixerimus, velut templum, illic in tabula grandibus literis depictum magnificè legitur eius nomen; vel fusa sculptrave statua manus eximia visitur: ad hanc mensè quolibet, redeunte Luna, orbemque complente, Magistratus omnes solenni habitu venerabundi conueniunt, & Literatorum pariter, excepto nemine, vniuersi gradus, (quod eiusdem quoque natali annuo seruat) quater coram ita corpus proclinant, vt fronte solum verrant; recitant illi encomia elucubrata ingenti studio, flores spargunt, odores incendunt acerris capacibus, ceruo, sericis pannis & similibus donant, quæ postea cremantur. Cum autem Reges qui post illum proximè viuere, excogitato illi nomine proprio & æterno, decreuissent illum *Magistrum Sinarum vniuersalem* dici oportere (quod regio nomine à quibusdam obruso censebant præstantius) hinc fit quicumque aut Literatorum inaugurantur insignibus, aut in altiore promouentur gradum, sistant se illi tradantque discipulos, eiusque doctrinæ assertores, nec tam proiectæ quisquam audaciæ vsquam sit, qui vllum ex tot Sinarum Philosophis non reformidet illi præponere, clarum esto doctrina, & moribus; sed ad Confusium tanquam solem obscurum, & luce defectum: eius dicta, velut oraculi, firma, ineluctabilis putantur, veritatis, & ne dubitationi quidem permittenda; eius autographa tam scrupulosè seruantur integra, vt iis edendis etrosos æuo characteres, mutare similibus in editione non liceat, nisi solum ad marginem adiectis, vacua interim versus plaga ad quem ij pertinent, vt ne vno quidem ambiguo characterè, sincera illius doctrina semper glorientur. Iere quoque in nepotes, meritorum ipsius præmia: impensis, regis liberaliter habentur, & auitam in iis sapientiam & virtutem, vtilitatésque regno allatas vniuerso Reges munerantur. Adde quod eiusdem familiæ caput sellæ ius habet, qua cultu splendido gestetur, transmittitque ius idem, in natu maiorem filium cum titulo Principis, & copia bonorum quibus dignitatem illam sustineat.

Iam hic tantus honorum, tam insolens cumulus homini delatus, vt non possit diis ethnicorum deferri augustior, prouum est, vt prima specie videatur esse sacrilegus, & esse talem iudicarunt quidam, alioqui prudentes, sed in rebus Sinarum nouitij: & hinc traducta societas, & impietatis execrandæ accusati Patres, quod coniuerent ad ritus eiusmodi, & conuersis ad Christum illos permitterent. Ad rem tanti & tutò securèque cernendam, itum est à nostris in consilium sapius, non duobus aut tribus, sed plurimis, Theologiæ quidem sacræ doctrina insignibus, sed in scientiis, ritibus, & historia Sinarum cognoscen-

54.
Honores
Confusij me-
re ciuiles.

da viginti annos inter Sinas triginta, & quadraginta versatis; retractata est ab ipsis tota post ævum Confusij bis mille annorum Sinenfis antiquitas, institutio, mens, & vis originaria istorum rituum; elucidatum eadem opera quid olim, quid tum quoque Sinenfes de Confusio sentirent. Postremò etiam consulti Doctores præcipui, & Christiani, & Ethnici, ipsique adeo Colai, quorum est suprema post Regem potestas, & auctoritas doctrinæ, hisque fundamentis stabilitum est, denique quid & quantum deferri Confusio liceret, haudquaquam profecto ab illo dånandum qui vel dimidiam huius diligentia tantæ partem, ferendæ ab se sententiæ præmiserit. Sed hæc accurata & longa deliberatio cum multos habuerit, & in Theologicis Magistros, & Sinarum iam sexagenarios incolas; & de fidei rebus lingua Sinica scriptores, sua omnes laude pro testimonio profert dignissimos; vnus hic mihi omnium vice sit Matthæus Riccius, vitæ sanctimonia, & excellentia doctrinarum tum Sinenfium tum Europæarum, eam illic adeptus venerationem, quam pauci ex Sinis, ex aduenis nemo, post Apostolicos annorum septem & viginti labores, Regis dono magnificè tumulatus. Hic ergo Sinenfis historiæ inuestigator mirè sagax, sacræ potissimum, & in euertenda Sinenfium idololatria scriptor Theologus mirè acer; in illa honorum multiiugi pompa, exhiberi Confusio solita nihil inuenit quod iure damnaret, suæque in historia probauit Confusium à Sinis haud alio haberi colique titulo quàm integerrimi, & sapientissimi hominis, cui reparata res literaria, & magistrum virtutis in Philosophia de moribus excellens planèque singulare, honores etiam promerita sint extraordinarios, nec aliis communes. Historiam Riccij dum dico, hanc volo intelligi quæ falso fertur Nicolai Trigaultij nomine *De Christiana Expeditione apud Sinas*; cuius nec auctor Trigaultius, nec è Matthæi Riccij commentariis vt falsò quoque ibidem asseritur velut è schediis compilator, & structor. Constructam enim à Riccio, Latine dumtaxat Trigaultius ex Italico Riccij edidit; cum appendiculæ adiuncto, cui certè summam rem non decuit cedere, in possessione totius operis asserenda. Quin & eandem Riccius ad vitæ suæ finem tam integrè perduxit, vt præter eius mortem nihil ei deesse videatur: seruamus in tabulario nostro Romæ, eius autographum exemplar Riccij manu scriptum, cum aliquot eius epistolis, quibus vernacula sua Italica idcirco ait ab se compositam, ne priùs in Typos daretur, quàm Romæ foret censorum iudicio approbata. Ego verò hæc mihi propterea ex officio vulganda credidi, suum quidem vt quisque ius ferret, verùm præcipuè vt discernendis de religione grauissimis difficultatibus, vsui hæc forent quarum solutio cum ex certa factorum cognitione maximè penderet, ad hanc aliud pondus infert auctor & testis Riccius vir sanctus & insigniter doctus; quàm Trigaultius, qui annos non ampliùs duos in Sinis moratus, vixque satis Sinicè capiens, & loquens, remissus illinc est in Europam ad quædam Prouinciæ illius conficienda negotia.

55.
Hist. Sin. à
Trigault.
editæ, auct. de
Riccius.